

let løst, naar Læreren selv overtager Hvervet mod Betaling, hvad der vistnok allerede var Tale om under Tuberkuloseloven Behandling her i Tinget. Han kan gøre det billigere, og saa er han fri for den Gene at have en Kone, der til en bestemt Tid skal trænge sig ind i Skolen og maaske, hvis hun er noget uvenlig, gøre adskillig Fortræd. Hele Udvalget er gaaet ind paa denne Tanke, men Meningerne om Prisen have være noget forskellige, idet Flertallet har sat den til 75 Kr. pr. Klasseværelse og, hvis der er flere, da til 50 Kr. for hvert af de følgende, medens Mindretallet har holdt paa 100 Kr. Jeg antager, det vil føre til, at i Byerne, hvor man har en forsvarlig og rimelig Ordning for Tiden, vil man blive ved at fastholde den, men der, hvor man har haft Bryderier, vil man lade Læreren overtage Renholdelsen, saa høre Bryderierne op af sig selv. Mange Steder er Rengøringen ogsaa ganske utilfredsstillende, Konen regner det ikke for et virkeligt Rengøringsarbejde, men farer over det med en let Haand. Den største Betænkelighed ved den her foreslaaede Ordning er for Forskolelærerindernes Vedkommende. De ere meget optagne, have mange Timer, og faa de nu dette Arbejde med og ikke kunne faa fremmed Hjælp, maa de gøre det selv, men i Regelen ville de vel kunne faa fremmed Hjælp for de 75 Kr. Naa, det Hele er ikke noget stort Spørgsmaal, men det har voldt adskilligt Bryderi og er derfor blevet taget op til ny Overvejelse, som har resulteret deri, at man foreslaar, at naar Sogneraadet forlanger det, skal Læreren overtage Rengøringen.

Ændringsforslag under Nr. 36 omhandler Statens Støtte til den fri Skole. Det er jo et meget større Spørgsmaal, men jeg skal ikke opholde mig længe ved det, det var jo Genstand for en meget vidtløftig Forhandling ved Sagens første Behandling, og det var en Forhandling, som vakte Opmærksomhed Landet over, og i de forløbne Maanedes har der været afholdt et meget stort Antal Møder, hvor Folkeskole-spørgsmaalet og navnlig Friskolens Stilling har været drøftet. Det var en Forhandling, som vakte Opmærksomhed, og som satte mange Kræfter i Bevægelse. Navnlig fra Friskolens Venner er der indkommet en Mængde Andragender. De fleste Andragender have fastholdt Ønsket om at faa Friskolens Støtte udmaalt efter den bekendte Sætning om flydende Skolepenge, medens dog ogsaa en hel Del har holdt paa almindelig Støtte i Flugt med Bestemmelsen af 1899. De flydende Skolepenge

ere anbefalede i Andragender med over 3,000 Underskrifter, og maaske endda flere, thi der vedbliver at komme Andragender ind, som jeg maaske ikke har faaet regnet med. Paa den anden Side er der fremkommet Andragender om Statstilskud i Lighed med Ordningen af 1899 fra selve Friskoleforeningens Bestyrelse, hvis Formand er L. Rasmussen i Ringe, og fra den fri Skoles Bestyrelse med i alt 13—1,400 Underskrifter.

Jeg skal ikke her indlade mig paa at fremkomme med nogen Redegørelse for vor Opfattelse af Princippet de flydende Skolepenge. Det er gjort i Betænkningen. Vi have ikke tiltraadt denne Tanke. Den er teoretisk set rigtig og køn, men praktisk set saa godt som umulig, naar man ikke udelukkende har Skoler med een Lærer. Men hvad der for mig er Hovedsagen, er, at jeg tror, det vil forgifte Forholdet mellem de to Arter af Skoler, idet man kommer til at kæmpe om Børnene, og jeg vil anse det for en Ulykke, om dette Forhold skulde forgiftes. Det har været et meget frugtbart Forhold gennem en lang Aarrække til stor Gavn for begge Parter, at der har fundet en Vekselvirkning Sted mellem de to Arter af Skoler. Forslaget her gaar ud paa — som ogsaa stilledes ved første Behandling — at give den fri Skole et lignende Tilskud til Lærerlønningerne, som Staten giver til den offentlige Skoles Lærerlønninger, og dette Skoletilskud vil da efter denne Lovs Genneførelse blive omtrent 12 Kr. pr. Barn, noget over — deri er ikke indbefattet Tilskud til Bygninger og Pensioner, men det er det rene Tilskud til Lærerlønninger. Da der er 9,000 Børn, og der gives omtrent 12 Kr. pr. Barn, bliver det altsaa omtrent 110,000 Kr. Købstadskolen er ikke med, da den har sin Bevilling paa Finansloven. Ændringsforslaget lyder altsaa paa 110,000 Kr. 100,000 Kr. uddeles efter Børnetallet osv. efter Bestemmelsen af 1899, det er den gamle Vej, vi have fulgt, og 10,000 Kr. stilles til Ministerens Raadighed til Anvendelse, hvor der er særlig Trang.

Vi have imidlertid ophævet den Betingelse, som gælder ifølge Bestemmelserne fra 1899, at Statstilskuddet skulde være afhængig af det kommunale Tilskud. Det er ganske nødvendigt, at denne Betingelse falder bort. Statens Tilskud kan herefter falde, uden at det kommunale Tilskud er gaaet forud. Men saa er der indsat en ny Betingelse, nemlig at den fri Skole, den private Skole, skal føre Protokol over sine